

Feiz ha Breiz

MEURZ 1928

**Mad, ha dleet end-eeun, eo da bep den
karout e vro**

(An A. 'n Eskob DUPARC, en e lizer Koraiz 1928).

Feiz ha Breiz

Kelaouenn vizek gant skeudennou
RENET GANT Y.-V. PERROT

Koumanachou diouz ar bloaz - Breiz.	13 lur	Embannoù diouz ar bloaz : 1/4 pajenn	150 lur
Fraas ha broioù stag outi	15 lur	1/2 bajenn	275 lur
Evid ar re a zo e diavéz bro	20 lur	1 bajenn	500 lur

Evid ar c'houmanachou koulz hag evit an embannoù skriva da :
M. Fr. GEORGELIN, administrateur, 4, rue du Château - BREST
C./C. Rennes 44-40

TAOLENN AR MIZ

Buhez an Tad Julian Maner, gant Y. UGUEN.	81
Eus an eil emgleo d'eben.	86
Ar mab.	96
Miliner C'houec'h founn ar Waremm	97
Kentelioù war al labour douar, gant O. CHEVIL-LOTTE.	101
Yann an dichans, gant J. R.	104
Pajennad Breuriez-Veur ar brezoneg, gant F. VALLEE.	108
Kevrenn ar vugale, gant P. GUILLOU.	110
Pegement ar bizad ?, gant MELEGAN	111
Divinadennou, gant Per ha Paol.	112

KEMENNADUREZ

An niverenn-man he deus bet mil boan o tigouezout er parrezioù a-benn sul kenta 'r miz, rak labourerien moulerzou Brest a zo e « grève », abaoe meur-larjez ; setu aze perak n'hon eus ket gellet moula na Manac'h Tosenn sant Weltas, nag I. V. Kerineg na Keleier ar miz.

Er miz a zeu hol lennerien a gavo adarre ho *Feiz ha Breiz* ker brao ha biskoaz gant e 40 pajenn evel kent.

Hadou evit Hada

AU SEMEUR

F. HILY

Téléph. : 32 Landerne Télég. : Hily-Landerne
C. O. Naoned 3187 R. O. Brest 1377

16, Kae Leon - 1 ha 3, Straed ar C'henwerz

LANDERNE

GWIPAVAZ - PLOUGASTELL-DAOULAS

Gwerzerien ar merk-man

Azgoulennit-hen war an ho! bakad-ju

HADOU, dreist-holl heterabez, karot z gwen, ruz, mel'n, ruta, hag all

Pommad
ha
Bleud

NOELLINE

a bare Ruzderiou ar vugale NEVEZ-GANET

Ar Pommad Noelline a zo ar gwella louzou ouz

SPINAC'H AR BRONNOU

Priz pep louzou, 18 real.
Kaset e vez gant ar faktour evit
20 real.

STAL-VRAS :

GRANDE PHARMACIE

Foucher et Le Monnier

75, Ru Siam, Brest

BON
pour un Echantillon
GRATUIT
à envoyer au Laboratoire
NOELLINE
75, rue de Siam, Brest

Ti koz **L'OLLIEROU**

L'HOSTIS & JORDE
SUCESSEURS

18, 27, rue Louis-Pasteur, Brest

Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en hon ti e kavoc'h ato ar mui da joaz hag an dessiniou nevesa e mouchoeroù ha tavañcherou brodet.

Seiz, mezer, ha danvez a bep seurt.

Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had eget neus forz pehini all.

Eun es omp't a ugent real dre gant a vez roet e marc'hadourez ha dek dre gant d'ar familhou niverus.

AU TIGRE ROYAL

FOURRURES & PELLETERIES

37, rue de Siam, BREST

Grand choix de Fourrures
de toutes provenances

--- Transformations ---
--- Réparations ---

PRIX MODÉRÉS

Prena a reer es-kriz, krec'hin lern, kaerelled-vas, lapined, gozed, pudasked, hag all...
ha paet e vezont priziot. mat.

Roït d'ho pugale

**AR SIROP
FERET**

ar gwella
evit **KRENVAAAT**
ha **NETAAT**
ar goad

CABINET BRESTOIS

Téléph. 634 63, ru Jean-Macé, Brest

Eno e vez dreist-oll gwerzet ha prenet hotelloù a bep seurt. Rôet e vez diskleriadurioù evit netra. — Ty a fizians.

Ma fell d'oc'h prena, pe gwerza tiez, douar, danvez, pe station-a-gonverz, it da vurec ar «CABINET BRESTOIS», eno e vezoc'h servichet mat : ha kaset a vezo d'oc'h roll an holl d'ez ha stallou-a-gonverz, d'oc'hda ober ennan ho tibab.

Klenved ar c'henou hag an dent

L. JÉZÉQUEL, A. LAPIQUONNE
SUCESSEUR

Tenner dent

Loret gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour ha war gaoutchouk, hervez ar skouerioù diveza.
Gwarantisa a ra e labour.

RESEO A-RA :

Bep Lun, e **LESNEVEN**, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn e **BRASPARTS** hag er **FAOU**. — Ar c'habinet a gonsultationou a zo digor e Brest, 4, passage St-Martin, aboue 9 eur betek krestez, ha da 2 eur betek 6 eur. Tél. 0-16

Entreprises **J. PLOUÉ - J. COLLIÈRE**

36, rue de Siam
BREST

J. PLOUÉ

57, rue de Traverse
BREST

Déménagements Camionnage - Transit - Transports
Calres - Wagons - Autos Capitonés

R. C. Brest, 600

Ad. Tél. Ploùé-Brest

Tel. 0-38

Perak ez a muioc'h-mui a dud da di

ALLAIN

BIJOUTERIE - PHOTOGRAPHIE

BREST - 60, Rue Jean-Macé - BREST

HAG E LANNILIS ?

Abalamour : 1° Eo gwelloc'h marc'had eged er magajennou braz (nebeutoc'h a frejou).

2° E vezint digemeret ha servichet mat gant Bretoned vat.

3° Eur c'hado kaer a vez roet war marc'had ar bizaouedou aour.

4° Mont a ra da denna poltred ar friko war al lec'h.

5° Rei a ra tri bôltred: unan d'an dud nevez ouspen ar c'hado hag unan da bep hini euz ar renerien.

6° Eun agrandissement 30 cm. X 40 a ro d'an dud nevez o deuz prenet o aour en e di war marc'had eun dousen bultrejou eus an dud nevez.

Goulennit diouz ar re a zo bet - Ar gwella testeni eo.

GRANDS MAGASINS DE NOUVEAUTÉS

AUX GALERIES SAINT-MARTIN

108 à 112, rue Jean Jaurès - 6 et 8, rue Danton - BREST.

Lundi 30 Janvier et jours suivants :

VENTE RÉCLAME

de **BLANC-TOILES-LINGERIE**

OCCASIONS EXCEPTIONNELLES

Klennvejou ar Gwad hag ar C'hroc'hen

Eczema, psoriasis, acne, debron, gwad fall prederiet dre ar *Bannou Tre-moug*, an nerzusa louzon a anavez.

Klennvejou Kan an Troaz, pareet dre an Tredan (electricité)

Prederiet e vez droug-ar-mammou, kollou gwenn, diwad.

Brec'hioù ha Serum, Holen Radium

Dr P. TESSONNIÈRE

Brezoneg en ti 50, Straed Aiguillon - BREST Brezoneg en ti

Braca ha Gwella Marc'had

GWELEOU HA MATALASENNOU

Plunv-weleou hag orillerou

A gavoc'h e ty

L. LE BIAN

39-41, Plasenn Marcellin-Berthelot - BREST

MEUBL a BEP SEURT, PALLENNOÙ GLOAN A BEP PRIZ
OLL ARTICLOU EVIT AR GILVIZIEN

MEUBL, SOMMIEOU ha PEB TRA EVIT an TAPISSERIEN

Eno e vez komzet brezoneg — Ty a fizians

Galerie Saluden 14, rue Traverse
BREST

Paperennou livet -:- Skeudennou a Relijion

Kadreoù skeudennou

Gwerennou livet. — Aozar ar gwerennou-iliz

Kinkla an ilizou

DISKENN BOUZELLOU Evit beza servichet mat, heb ezomm da baea re ger, it, gant fizians, da di ar **H. LE ROY**, bet loreet e Pariz, hag breizad mat ma 'z eo **Jaurès, n° 139, BREST, ar ru Bariz gwechall.**

Kaout a reoc'h en e di a bep seurt gourizou evit gwazed, merc'hed ha bugale. Lereir en deus ivez evit ar re a c'hell beza dieset gant gwazied o divesker.

GARAGE CENTRAL

DU RUSQUEC et Ce

17, Straed Jean Jaurès, BREST — Teleph. 0-51

Guerzerien ar merkou:

DONNET -- DELAGE

CHENARD-WALCKER -- ROCHET-SCHNEIDER

Les 7 CV Chenard-Walcker et Donnet sont des voitures économiques, élégantes et répondant à tous les besoins.

Stock Michelin

Labouradeg stummet eus ar gwella evid aoza mat ha huan an holl girri dre dan
Ar c'hirri chomet a-zac'h war an hent a vez dizac'het ganeomp war ar zul hag ar gouellou

Stal-labour karonserez, Dibrez ha livez

R. C. Brest 2529

Ti Frédéric LAURENT

Telephone 25

23, 25, 27, Straed an Tour d'Auvergne - LANDERNE

An itron intanvez LAURENT war e lerc'h

Dreist evid ar gweturion skanv war rojou kelc'hiet-gom, Road-Carts ha troterezed, kirri-saoz, gardens. Rojou kelc'hiet-gom a bep Seurd. Ar Rojou kelc'hiet-houarn a vez lakaet ganeomp da rojou kelc'hiet-gom.

Feiz ha Breiz

Buhez an Tad Julian Maner

Jezuist ha misioner (1606-1683)

E Skolaj Kemper (1630-1633)

Urz ar Jezuisted, nevez savet gant sant Ignas a Loyala, a labouras e pep giz da skigna ha da zifenn ar feiz kristen. Unan eus an traou talvoudusa o deus gret, eo ar skolachou. E pep korn eus ar Frans hag er broiou all ive o doa skolachou hag e roent enno deskadurez kaer d'ar vugale ha d'an dud yaouank. Mistri oant eus an dibab, ha den ne c'hellfe lavaret ar vad o deus graet. Abalamour da-ze enebourien Doue o deus ato klasket trabas ouz ar Jezuisted, lavaret pep seurt geier divalo enep d'ezo, klasket difenn outo da ober skol.

Skolaj Kemper a voe digoret e miz here 1620. Er penn kenta e voe bodet ar vugale en eun ti roet gant Abad Landevennek, met e 1634 oa savet ar skolaj. Hirio e weler c'hoaz en he zav ar chapel, eur chapel gaer ha bras a zo breman stag ouz al Lycée.

An Tad Maner (pe ar Breur Maner, rak ne vezo hanvet Tad nemet goude e velegiaj) en em gavas

e Kemper dek vloaz goude m'oa bet digoret ar skolaj. Fiziet e voe ennan ar pempvet klas. Kregi a reas kerKent en e labour, hag e poanias d'ober skol d'ar vugale, da binvidikaat o spered dre an deskadurez, hag, araok pep tra all, d'ober d'ezo anaout ha karet Doue. Buan e c'hounezas kalon ar vugale hag e teuas da veza brudet er skolaj.

Endro d'ezan ez oa Tadou Jezuisted desket bras ha santel meurbet. N'en doa nemet kemeret skouer varno evit kerzout ive dre hent ar zantelezh.

Unan eus an Tadou-ze, an Tad Bernard, a rannkomp lavaret eur ger divar e benn, rak m'en deus poaniet da zerc'hel an Tad Maner evid ober misionou e Breiz. An Tad Bernard a c'haras e Razonn e 1585, en eur familh a zoujans Doue. Var c'houec'h vreur, pemp en em roas da Zoue, ha daou a voe Jezuisted. Kaset da genta da Nevers, e reas eno kalz vad ha da c'houde e voe hanvet da zont da Gemper. Nebeut amzer goude beza digouezet e Kemper, ec'h en em lakeas evel e Nevers, d'ober katekiz d'ar vugale, prezegennou d'ar re vras, ha buan e voe anavezet ha brudet; kalz tud a veze o kovez gantan, o c'houlenn beza kenteliet gantan var hent ar zilvidigez.

P'en em gavas ar Breur Maner e Kemper, an Tad Bernard a welas buan pebez spered den oa e vreur yaouank ha peger bras kalon en doa. Alies e komzent etrezo hag e tivizent divarbenn stad truezus Breiz hag an tu da zavetei ar vro-ze. O welet e kompene ar Breur Maner ezommou Breiz, an Tad Bernard a lavare ennan e-unan: « Ha ne vije ket heman an hini a zo galvet gant Doue da gelenn ar vro-man? » Hag ec'h alias e vreur da zeski ar Brezoneg. Komz a rae d'ezan ive eus ar

vad graet, daou c'hant vloaz a oa, gant sant Visant Ferrier, hag a nevez gant Mikael an Nobletz. Met Mikael an Nobletz ne c'helle ket e-unan beza e pep lec'h. Ouspenn-ze, koz oa, brevet e gorf gant ar skuizder, ar binijenn. Poent oa klask unan bennak da labourat en e lec'h, evit savetei ar vuhez kristen e Breiz. « Hag e c'hellfec'h lezel kement a eneou d'en em goll, pa vijec'h gouest d'o gounit da Zoue en eur zeski ar brezoneg? » Ar Breur Maner a responte: « Ober klas, setu va labour breman, hag evit-se deski al latin hag ar gregach. Ma vefe ret d'in deski eur yez all, e karfen deski yez gouezidi ar C'hanada, evit mont d'o zikour. »

An Tad Bernard ne gollas ket fizians. Pedi a reas sant Kaourintin, hag e c'hedas m'en defe adarre tro d'ober an hevelep gouleñn d'an Tad Maner.

Er c'houls-se Mikael an Nobletz a g'ndalc'he e labour e Douarnenez. Eun nosvez eus miz du 1630, o veza n'helle ket kousket, o sonjal e stad an eneou e Breiz, o welet pegement a ezomm a oa da brezeg an Aviel, e savas eus e wele, e taoulinas hag e reas ar bedenn-man: « Ho pezet koun, va Doue, eus ar-bromesa hoc'h eus graet d'in e Landerne, breman ez eus 17 vloaz. Lavaret ho poa e tigasfec'h d'in eur misioner eus Kompagnunez Jezuz evit kelenn ganen ha var va lerc'h ar beg-douarman beuzet e tenvalijenn ar maro. Digasii buan an hini hoc'h eus dibabet. Mamm a garantez, kin-nigit va fedenn d'ho Mab, m'en dezo truez ouzin ha m'am zelaouo. »

Selaouet e voe e bedenn. Klevet a reas eur vouez o lavaret d'ezan: « It da Gemper da skolaj ar Jezuisted. Eno e welot an hini a ro Doue d'eoc'h evit mab. Ar yaouanka eo. »

Hag ez eas, evel m'eo bet lavaret araok.

Nebeut amzer goude ar Breur Maner a yeas, eur yaouez eus miz du 1630, gand an Tad Thomas, da bedi da chapel Ti Mamm Doue e parrez Kuzon, hirio e Kerfeunteun. Dont a reas d'e spered ar zonzj eus eskoptiou Breiz, eus Mikael an Nobletz, eus an ezomm he deus ar vro da veza kelennet, hag o tigouezout er chapel, pa zaoulinas dirak skeudenn ar Werc'hez, e reas ar bedenn-man: « Mamm vat, ma karfec'h deski d'in ar brezoneg, e c'hellfen buan komz ar yez-ze ha gounit d'eoc'h serviche-rien. » Distro d'ar skolaj, e lavaras d'an Tad Bernard petra en doa graet, hag e tisklerias e teskfe laouen ar brezoneg, ma vefe roet aotre d'ezan.

An Tadou all eus ar skolaj a enebe ouz c'hoant o Breur Maner, hag heman ne glaskas ket en em zifenn. Met c'houec'h miz divezatoc'h, harpet ato gand an Tad Bernard, e reas e c'houlenn d'an Tad Jacquinot, unan eus Renerien ar Jezuisted. « Aotreet gand an Tad Jacquinot, da zeiz ar Pantekost 1631, e c'hellis, emezan, d'ar meurs varlerc'h, ober katekiz d'ar bobl. « C'houec'h sizun divezatoc'h e c'hellen prezeg, hep kaout ezomm da skriva ger ebet. »

Setu aze eun dra vuzudus: gellout, e ker berr amzer, komz ha prezeg e brezoneg ! E chapel Ti Mamm Doue eo e komansas ar Breur Maner ober katekiz hag e parrez Kuzon, ha da c'houde e reas ive e Kerfeunteun, Ergue-Armel, Ergue-Gabérik. E daou viz e teskas o c'hredennou da zaou vil den d'an nebeuta.

Kement-se a rae epad an ehan-skol, rak kenderc'hel a rae d'ober skol er skolaj, hag eun tri-c'hant bennak en doa en e glas. D'ar zul ha d'an

derveziou gouel eo ez ae d'ober katekiz, diouz ar mintin en eur barrez, d'ar pardaez en eur barrez all, hag ez eas evelse da Lok-Maria, Guengat, Ploare, Pouldavid, Ploneis, Klohars, Sant-Evarzek, Penhars, Plomelin, Pluguffan,

Ezomm a oa d'ober katekiz, rak an dud, emezan, a veve evel chatal. Ha n'eo ket souezus. Pa n'en deus ket doujans Doue, an den a ziskenn izeloc'h eget al loened.

Ar Breur Maner a gave an tu da c'hounit an dud ; gant gras Doue e teske d'ezo buan o c'hredennou hag o lakee da gaout keuz d'o fec'hejou.

E Douarnenez, o veza m'oa kempennet d'ezan an hent gant Mikael an Nobletz, en devoe kalz plijadur o welet gant pegement a vall e teue an dud da zelaou komzou Doue.

Ober skol da vugale hag epad an ehan-skol mont dre ar parreziou da zeski katekiz d'an dud, an dra-ze a zo skuizus meurbet, hag ar Breur Maner, d'ezan da veza yaouank, a gollas a nebeudou e nerz, hag, evit krenvaat e yec'hed, e voe kaset gand e vistri da gêr Tours.

Y. U.

Eus an eil emgleo d'eben ⁽¹⁾

Funiculus triplex difficile rumpitur
Eur fun tripl a zo dies da derri !

Bretoned, va c'henvroiz karet,

P'eo bet goulennet ganen ober d'eo'h eun tamm prezegenn oun bet laket nec'het ; c'houen a zavas em lerou, hag e sonjen: gwelloc'h ' vije ganen ober eun dervez arat; eünoc'h sur a-walc'h e teuje ganen bommou douar eget bommou prezeg. Koulskoude mar d'eo red, gwelomp petra c'hellfen d'ober.

Me ' glev lavaret, an aotrou kure du-man a zo eur prezegour mat; ma klasfen ober eveldan. Hen a laka da genta eur bomm latin ha goudeze hen displeg d'eomp. Me ' ya d'ober eveldan : *funiculus triplex difficile rumpitur*. Petra eo ar c'homzou-ze?

War a lavar eul leor koz a zo du-man, ar c'homzou-ze a oa skrivet gwechall war eur banniel, banniel labourerien Gwengamp. Rag gwechall a-raok amzer an Dispac'h bras, an holl dud a rae an hevelep micher a oa unanet er memez brederiez. Perak? evit gellout en em anaout gwelloc'h an eil egile, en em zikour, evit difenn esoc'h o gwiriou, evit deski gwelloc'h o micher. O klevet an eil gant egile penaos ec'h en em den-

(1) Prezegenn graet, el Lykès, e Kemper, gant Sebastian Viol, Rener Syndicat Kerfeunteun, d'an 18 a viz Gwengolo, da beurgloza « *Sizun al labourerien douar* ».

ment e kavent an tu d'ober evid ar gwella; rak skiant prena a dalv atao ar gwella (nemet re ger e ve koustet).

An holl vreurieziou-ze a zo bet diskaret gant pòtred ar Reveulzi. Perak ! evit dont esoc'h a-benn da naska an dud, ha d'ober ganto ar pezh a garjent. Eun den e-unan petra eo dirag ar c'houarnamant ? eun netra ; e vouez ne vezo na selaouet, na klevet, el lec'h ma vije kant, mil kant mil o krial, holl a-unan, neuze e vije taolet evez; neuze e vijent selaouet.

Mat ! en deiz hizio, ar breurieziou-ze eus an amzer wechall a zo o tont en-dro. Chench ano a zo graet d'ezo, gwir eo: lod a ra anezo: emgleo; « syndicat » ; « mutuelle » ; « société » an drama; « société » an dra-ze ; me a ra anezo holl breurieziou; an ano-ze a gavan kaeroc'h eget hini all ebet, rak en eur vreuriez an holl a dle beza evel breudeur.

Hirio ar breuriezou-ze o zo o tont en-dro. Gwelit paotred ar c'heriou, labourerien ar staliou-bras, an uzinou, ar vistri-skol, an dud e karg dindan ar c'houarnamant, paotred an hentchouhouarn, holl an dud-ze a zo syndiket, o deus savet breurieziou evit en em zikour, evit gwella o stad, ha red eo hen anzañ, mont a ra mat o labour ganto war raok. Pa zavont o mouez, tud ar c'houarnamant o deus aoun, a gren hag a ro d'ezo kement a c'houlennont.

Pet gwec'h, epad ar bloaveziou diveza-man, n'ho peus ket gwelet berrât o amzer labour ha kreski o fae ? seul nebutoc'h e labouront ha seul hirroc'h int paet. I eo a zo hizio hor mistri ; ganto eo gouarnnet hor Bro.

Ne jom warlerc'h nemet eur rumm dud, an dud diwar ar meaziou, al labourerien douar, ar goueriated. N'eus ket ezomm da veza souezet ma welit teurel ar bec'h warno: seul-vui e labouront seul-vui e taoler tailhou warno. Ar pezh a gerer a reer d'ezo rak n'o deus koulz lavaret den d'o difenn. A drugarez Doue, dihuna a reont. Ar pezh ho peus gwelet ha klevet aman epad ar zizunman hen diskwez sklear d'eoc'h. Poent oa. Ezomm o deus ar goueriated, d'en em glevet, d'en em unani ma ne fell ket d'ezo beza laket, bemdepad, da varc'h-limon ouz kar ar c'houarnamant.

Petra da ober, neuze a lavaroc'h din. E daou c'her, setu ama ar pezh a zo mat, hag a ve red da ober en holl barreziou diwar ar mez.

Yann ha Mari a zo dimezet

Yann ha Mari, daou zen yaouank a zoare vat, a zo bet eureujet dec'h. Ema achu ar friko, emaint laket o daou e penn o zammig tiegez. Petra vanko d'ezo da lakat o ziegez da vont mat en dro? peurvuia, atao kouls lavaret, daoust pegen drus e vez bet o argoulou e vanko d'ezo arc'hant. O ! gouzout a ran, doare vat o deus, ha kaout a raint arc'hant es a-walc'h. Er c'heriou ez eus Bankou ar pezh a gerer, tiez kaer, enn dudi o gwelet; e pep parrez, kouls lavaret, ez eus ivez eun noter, a vo eur blijadur ganto rei arc'hant d'eoc'h. Ya ! met pa glaskoc'h en em ziszlea, c'houi, sur a-walc'h, ho pezo nebeutoc'h a blijadur. Mont da c'houlenn arc'hant d'ar Bankou, pe digant notered, a zo mont da brena kig digant chas ar gigerien, a lavare

va zad koz, gwechall, hag hirio me gred n'eus ket nemeur a chenchanant !

Petra d'ober neuze ! En ho kichen ez eus eun tiek, 15, 20 vloaz 'zo, e penn e diegez ; dastumet en deus eun toulladig brao e wenneien, a zo kousket e korn e arbell. Ne gredit ket mont da c'houlenn digantan ! Marteze e vezoc'h diarbennet ? Gwir eo ? Perag 'ta ne zavit ket en ho parrez eur *C'hef da bresta*, eur « *C'haisse Rurale* » a zo henvel ouz ar « *C'haisse d'épargne* ». Eno tud ar barrez a laka o arc'hant dibres; kement a interest o deus evid o arc'hant evl er « *C'haisse d'épargne* » ; alies zoken muioc'h. Eno ivez tud ar barrez a zo eun tamm berr en arc'hant a gavo da bresta, hep mizou ebet, hag an hanter nebeutoc'h a interest da bae eget e ti eun noter, pe en eur bank hennak.

Kerfeunteun n'eo ket eur barrez gwelloc'h eged ar re all eus an eskopti; met 30 vloaz 'zo he deus eur « *C'haisse Rurale* ». Morse den n'en deus kollet eur gwenneg ganti. Millionou ha millionou a zo tremenet dreizi, p'eo gwir paotr ar yalc'h a lavare din dec'h e tostea ouz e dri million etre mont-hadont, netra ken nemet abaoe an deiz kenta a viz genver 1927. Dre eno, ar c'halz-vuia eus koueriated ar barrez o deus prenet o c'her, hag an dervourien, niverus kenan, o deus, koulz lavaret holl, o zammik ti hag eul liorz da heul. Mar d'oc'h fur, savit eur *C'hef da bresta*, e pep parrez...

Arc'hant o deus ezomm da gas o ziegez en dro !

D'eomp larkoc'h; va daou zen yaouank o deus eun tiegez, o deus arc'hant etre o daouarn. Petra

o deus da ober breman evit kaout eost mat, ha lakat o douarou da dalvezout evel m'eo red ? E labourat hag e drempa: an douar a zo re goz d'ober goap anezan. Ma ne roit netra dezan ne roio netra d'eoc'h. Ezom o deus eta eus benviachou, mekanikou, trempjou, ludu hag all. E pe lec'h e kavint? Er c'heriou adarre ; er staliou bras. Ya, met, hen lavaret am eus deoc'h holl baotred kêr a zo syndiket, o deus en em glevet war o friziu, ha ne roont ket o marc'hadourez war goll, pell ac'hano; va c'hredit, savit eta en ho parrez eur *syndicat* etre labourerien douar. Eno c'houi gavo da brena kement ho peus ezomm war dro ho tiegez; evit eur priz onest, ar priz a dalvezont e gwirionez. Eno c'houi gavo trempjou, ha n'o devezo ket hepken liou ha pouez al ludu met ivez « vertuz » ar gwir ludu.

Met gwall gollou a en em gav

Kerzomp pelloc'h c'hoaz. Labourer eo o douar gant va daou bried yaouank. Eost mat a zo er parkeier. Emaint e tro d'ober eur bloaveziad eus ar re wella, ha da c'hellout lakât eur gwenneg bennag a gostez evit sikour sevel an aeligou a zegaso Doue d'ezo divezatoc'h. Siouas! en deiz all an diou gazeg, diou gazeg a briz, a zo aet, dre laer, war ar melchen. Kroget ar gwent enno, unan a zo maro; evid ar bloaz-man, kollet o holl foan gant va daou bried ma n'o deus ket bet ar skiant da asuri o loened er « *Mutuelle-Bétail* ». E pep parrez, war ar mêz, e tlefe beza eur « *Mutuelle-Bétail* ».

Ha gwall zarvoudou !

An dichans a zo kouezet war diegez Yann ha

Mari. Petra zervich d'eoc'h, ar chans hag an dichans a ya hag a zeu, war ar mêziou evel er c'heriou. En deiz all eta, o vont da gerc'hat eur c'harrad lann, ar mevel bras a zo bet torret e c'har d'ezan, brao c'hoaz pa n'eo ket bet lazet. Hervez al lezennou a zo hirio d'ar mestr eo paea ar medisin, al louzeier, an « operasion » hag eur « bansion » pa vez tro, d'an holl dud mac'hagnet en eur labourat evitan. N'eus ket da lavaret nann, paea a rannoc'h! Asurit eta ho servicherien; eun dra red eo, pe c'houi a vezo rivinet, pa zonjoc'h an neubenta hag evit hen ober diviz, savit en ho parrez, ken etrezoc'h, eur « *Mutuelle-Accidents* », eun asurans darvoudou.

Paour keaz Yann, c'hoaz eun taol dichans kouezet warnout. O tont d'ar gêr, etus ar marc'had, e kav e diegez, troet en eur bern ludu: an tan-gwall. Rivinet adarre ma n'en deus ket bet a skiant da asuri e diegez ouz an tan. E pep parrez e tle beza eur « *Mutuelle-Incendie* », eun asurans tan.

Evit gellout herzel eo red d'ezo en em harpa war o c'henvroiz

Caisse Rurale, Syndicat, Mutuelle-Accidents, Mutuelle-Bétail, Mutuelle-Incendie, pemp emgleo, pemp-breuriezh hag a dlefe beza savet e kement parrez a zo war ar mez ; a hent all al labourer-douar ha pa ve en e aes, pa zonjo d'ezan ez a e diegez en-dro, evid ar gwella, a c'hell beza rivinet.

C'houi a lavaro din: n'eo ket red sevel an holl breurieziou-ze er parrezioù p'eo gwir er c'heriou ni gav kement a zo red evid an dra-ze. Ya, gwir eo, e kêr, e kavoc'h Bankou, Kompagnuneziou Asurans, n'eus forz pegement. En hor c'hichen, e

Kemper hepken ez eus eun 30 Kompagnunez ben-nak; Bankou n'eus forz pegement, ha bemdez e saver re nevez, ha tiez, me lavar d'eoc'h, n'eo ket mez o gwelet. Hag an dud a zo er Bankou ha Kompagnuneziou-ze a vez gwelet bemdez o redet, war ar mêziou, gant kirri dre-dan ken lugernus hag an heol e-unan; ar pezh a ziskouez sklêr a-walc'h n'eo ket re fall ar vicher. Ha c'houi a gav d'eoc'h, tud diwar ar mêz, an arc'hant a roomp d'an aotrouned-ze ne ve ket koulz etre hon daouarn d'eomp-ni, p'eo gwir eo bet gounezet ganeomp?

Penaos sevel ar breurieziou-ze hag o c'has en-dro? Netra aesoc'h. Kerfeunteun n'eo ket gwelloc'h parrez eged eun all. N'eus ket enni desketoc'h tud eget e parreziou-all. Savet he deus, pell-zo, ar pemp breuriez-ze hag evit c'hoaz n'em eus klevet nikun eus ar re a zo enno, (hag ez eus kalz tud), hag o dije bet da glemm anezo; holl avat e welont ar vad a reont.

Gounidegez a gavimp e pep giz oc'h en em harpa an eil war egile

Ar pemp breuriez-ze a dlefe beza savet en holl barreziou ha setu aman parag:

1) — Abalamour m'int gwelloc'h marc'had, kalz, eget ar C'hompagnuneziou, hag ar Bankou, pe an Notered. Kemeret arc'hant eus ar C'hef da bresta, pe en em asuri en eur « *Mutuelle* », a zo, ne gredan ket fazia kalz, an hanter gwelloc'h marc'had eget mont er c'heriou da glask. Eun dra bennak eo en amzer hirio m'eo ken ker an arc'hant hag an asuransou.

Perak int gwelloc'h-marc'had ! abalamour, hervez e lezennou ar vro, n'eus ket a dailhou warno, ha netra kouls lavaret da baea vit o c'has en-dro.

2) Abalamour gant ar breureziou-ze hon arc'hant a jom er vro, er barrez, e c'hellomp her c'haout pa garomp; morse ne vez kollet, e lec'h e Kompagnuneziou kêr, an arc'hant a ya keit, a-wechou, ma ne gav mui an hent da zont d'ar ger, ha ne c'heller ket e gaout pa vez c'hoant. Gwelloc'h c'hoaz: ma vez renet mat Asuransou ar barrez, e teuiet hep dale da veza pinvidik ha neuze e c'heller bihanaat priz an asurans pe zoken o rei evit netra. Kement-se a vez graet e meur a lec'h, dreist-holl evit asurans an tan-gwall, e lec'h an arc'hant paët d'ar C'hompagnuneziou a zo arc'hant kollet.

3) — Gant Asuransou ar barrez, an dud diwar ar maez a ra o añeriu o-unan, ken etrezo; ezomm ebet da vont da gaout aotrounez eus Paris, Marseille, Zurich pe ne oar den a be lec'h, ha pa lakaint o fri en hon afferiou n'her graint ket evit netra, va c'hredit.

4) — Asuransou ar barrez a laka muioc'h a garantez etre an dud. Pa en em welint en o bodadegou, e teuint d'en em zikour, rak mad unan a zo mad egile. Ma c'hellit diouall hoc'h amezeg diouz eun droug bennak, diouz an tan pe eun darvoud all bennak, e rit vad d'ezan ha kement all d'eoc'h hoc'h-unan rag hoc'h arc'hant koulz hag e hini eo a dleo paea an darvoud-ze.

5) — Asuransou ar barrez a roio muioc'h a zeskadurez d'an dud diwar-benn o stad; o klevet en ho podadeg ar re zesketoc'h egedoc'h, koulz hag o

kounto hoc'h unan ar pezh ho peuz gwelet, e teuc'h, a neubudou, da veza barrekoc'h war o stad.

6) — Kaeroc'h c'hoaz, hag aman eman va ger di-veza: asuransou ar barrez n'int ket hepken eun dra vat, eun dra red int. Perak? Evit ma c'hello an dud diwar ar maez difenn o gwirioù. Stad al labourer-douar a zo start, tenn, poanius, er mêt, dre beb amzer, labour eus ar mintin betek an noz, n'eo ket eiz eur labour eo avat ! Abaoe ar brezel eo bet eun tammig bennag gwellaet hor stad, met siouaz tenna hor beuz graet warnomp gwarizi an holl. Ni hag a zo o c'hounit bara d'an holl eo a zo tamallet da veza kaoz d'ar « bara ker ». A bep tu e kinniger d'eomp hor gwaska. Gwelit azalek hirio, kement a werzomp diwar ar mêt a zo bihanaet e briz; kement a brenomp a zo atao ken ker pe geroc'h. Petra da ober: en em glevet, en em unani. Sevel e pep parrez breurieziou etre al labourerien-douar, staga ar breurieziou-ze holl ouz « *Office Central* » Landerne; eno ez eus tud a volontez vad, tud a benn, tud gouiziekl hag hon difenno. Pa c'hellint komz en ano 100.000 labourer-douar e vezint klevet ha selaouet. Di e rankomp mont pe ni gouezo adarre en toull izela. Evel ma lavare ar re goz a jomo atao guir:

War ar mêt e vez savet an houidi,
Hag e kêr ez cont da zibri.

Eur skouer eus ar pezh a c'hell an emgleo ober

Lennet em eus, en istor Breiz, war dro ar bloaz 1380, en amzer an duk Yann IV, hon tadou koz, war zigarez m'oa o duk re vignon d'ar Zaazon, o

doa hen taolet er mêt eus ar vro; an dizurz a oa etre holl rummou tud Breiz: noblansou, beleien, komversanted, koueriated; ne c'hellent ket mui en em glevet; mont a rea, fall mantrus, an traou gant hor Bro; Roue Bro-C'hall, Charlez V, a wele gant joa an dizurz-ze. Digas a reas e zoudarded e Breiz, war zigarez lakat ar peoc'h ha kement hag ober e tisklerias e vije stag hor Bro hiviziken ouz Bro-C'hall: e vije gouarnet gant Gallaoued; e paejet an tailhou d'ezo hag e plegjed d'o lezennou. A drugarez Doue daoulagad ar Vretoned a zigoras neuze, o welet pebez danjer a oa evito; raktal e rejont peoc'h etrezo; gelper a rejont en-dro o duk; holl ec'h en em vodjont en dro d'ezan hag a vouez uhel e tilsklerijont da Roue Bro-C'hall e felle d'ezo chom digabestr hag en em c'houarn o-unan, hervez o lezennou, hag o gizioù koz. Charlez V, roue Bro-C'hall o welet ar Vretoned, *holl a-unan*, sonn en o sav, ne gredas ranna ger ebet ken; Breiz a jomas digabestr.

— Setu aze eur skouer eus ar pezh a c'hell an emgleo ober.

Epad ar brezel, ni Bretoned a zo bet taolet warnomp ar bec'h pounnerra, ni dreist-holl tud diwar ar mêt eo hor beuz kalz, muioc'h eget rumm dud all ebet, skuillet hor goad. Gwir hor beuz eta kement ha muioc'h eget n'eus forz piou da zavel hor mouez. Met ma ne vez nemet unan aman, unan ahont o krial ne vezo ket selaouet. Red eo en em unani. Eun neudenn zo aes da derri; kant-mil neudenn, a ra eur gordenn ha ne dorr ket: *unbaniez a ra nerz; funiculus triplex difficile rumpitur. Amen.*

:- AR MAB :-

Savet e Bro-Wened

Moderato. *Savet e Bro-Wened*

Gwech - all, va mamm ga - ret, Me 'meus bet pli - ja -

dur, Pa ve - zen lus - kel - let c'houi a ga - ne d'ho krou - a -

dur, Gwech - all, va mamm ga - ret, Me 'meus bet pli - ja - dur.

II

Da vintin pa zaven
 Me 'm eus bet plijadur
 Pa laren va fedenn
 C'houi 'bede gant ho krouadur,
 Da vintin pa zaven
 Me 'm eus bet plijadur.

III

Epad holl va buhez
 'Vit m'em bo plijadur
 C'houi 'gant d'in bemdez:
 Kanit, kanit d'ho krouadur,
 Epad holl va buhez
 'Vit m'em bo plijadur.

Miliner C'houec'h fourn ar Waremm

En unan euz parrezioù didrouz ar C'hap Sizun, e Kerne, er vro zispar-ze, kelc'het kazi holl gant ar mor bras, e oa bet ganet ha badezet, breman zo eur penad amzer, Lommig ar Rouz, an hini am eus c'hoant da gonta e istor. Kreski ha bleunia a reas evel eun hunvre, dindan heol bero an hanv, kerkoulz dindan gwall amzerioù ar goanv, o tremen hep eil.

Koll a reas e vamm ez-yaouank, hag er bloaz naonteg kant pemzek, e kreiz reuz ar brezel braz, e dad a gavas ar maro war dachen an emgannou, en eur zifenn e vab muia karet. Kalon ar paotrig, a vennas neuze ranna gant ar c'hlae'har gand ar c'helou-ze a waskaz kement e spered, en eur greski muioc'h mui e enkreuz, o velout e oa dilezet e-unan penn war an douar-noaz.

Evelato, kendele'her a reas e vuhez e ti e gavell, hag e kreiz e ganvou, a-dreuz e zaelou c'houero a vugel, ne ehane da veuli ha da garout, al lochenn-ze toet gant balan, a jome a-zav warlerc'h e dud.

Bemdez, en eur zistrei euz e zervez labour, ne gawe den d'e gennerza, nemed e gazig du chomet da ziuall an ti.

Petra 'ta, a vire ouz Lommig, da lavarout kenavo d'e vro, d'e di ha d'e gazig du, evit mont da c'hounit e vara, duhont d'ar c'heriou bras ?

Netra, nemed e galon a vreizad.

Ya, e galonig me zo sur, a vije bruzunet, m'hen dije ranket dilezet kaerder ar meziou, houlz ha c'houez vat ar bleuniou ; mui tamm levenez evitan ; e ziouskouarn a deuje da veza pounner, hep kan dudius an eostig ; e zaoulagad ivez a gargje a zaelou, ma ne welje ket mui tour e illiz parrez ; ne vije ket ken neubeud yec'hed ebet evitan, heb ear fresk ar mor glas, ha dreist holl, ne oa ket evit dilezel e vestreizig

muià karet, e amezogez, Lizig, rouanez e galon ; hi hepken, oa evitan gwir berlezenn ar vro, gant he zal gwerc'h, hanter gelc'het gant he bleo melen, rodellek, a rae dezi beza kurunet ; he zroad a oa ken skanv, ma ne zeblante ket diskuiza, nemeur, war an douar ; he mouez tener a oa dudius da glevet o fiskana ; zoken he c'hoef dantelezet, a rae anezi eur gwir Vreizadez.

Ya, kaer oa Lizig dindan he naontekvet nevez amzer, ha petra bennak ma oa kaer, an dra-ze ne vire ket outi da veza kempenn, hag aketus d'he labour, Emichans, an dra-ze a reas da Lommig mont d'he goulenn da bried, digant he c'herent. E gwirionez ne oa ket diou galon d'en em garout kement, met, siouaz rebechet e voe dezan krak ha berr, e haourentez ha ne zeree ket diouz e renk, eur plac'h yaouank fur ha pinvidik, evel ma oa Lizig, daoust d'ar garantez a oa etrezo. Koulskoude, e voe lavaret dezan, m'hen dije bet eur vilin, hag hanter kant skoed ouspenn, ne vije digarez ebet da jom hep rei dezan dourn Lizig, rak Lizig, war lavar ar vamm, a ranke dimezi gant eur miliner.

War ar geriou-se, daoulagad glas Lizig a deuas da veza leun a zaleou. En em denna ' rankas en eur c'horn d'o c'huzat, hag evit dizonjal holl he muià karet.

Lommig, daoust d'e velkoni, ne lavaras grik, o kwitat treujou ti e vuia karet, nemet en em lakat a eure da zonjal, ha da gredi hep eil ne c'hellje biken kaout Lizig evit pried, rak n'oa ket gouest da zavel, nag eur vilin zour, nag eur vilin avel, gand ar pemzek skoed ha tri ugent, a oa en e c'hodellou. Divezat oa, pa gemeras penn an hent da vont d'ar gêr en deiz-se. Chom a reas er vourc'hadenn dosta, da rannella gant kamaraded, kenseurted e yaouankiz, m'oarvat evit klask dizonjal ar birou, a oa o waska e galon. Ankounac'hêt en doa, e ranke tremen dre « Doull ar Roc'h » evit tizout e lochenn.

A vec'h en em gavet, el lec'h gouez-se, eno ha ne glever en noz, nemed kan glac'harus ar gaouenn, pe eul lapous-noz bennak, m'en em gavas gantan eun den koz, baro louet d'ezan.

— Noz vat, contr, a lavaras Lommig, en eur gre-na gant ar spont, d'en em gaout trumm gant eun den en noz.

— Noz vat, Lommig, a respontaz raktal an hini koz ; penaoz en em gav ganez, ma fôtr, beza d'an eur mañ, o tremen, da-unan penn, al lec'h gouez man ?

— Trugarez, ma contr mat ! n'ouzon ket, penaos displega deod'h frailh va c'halon ; va unan emañ war an douar noaz ; va buhez, a zo peuz henvel, ouz al lec'h gouez-man. Bez 'ez eus koulskoude, eur steredenn, o para em flanedenn ; eur galonig a zo, hag a c'hellfe, laouennât va zrubiulhou, met, siouaz ar garantez-se, a zo dalc'het pell diouzin, dre ma 'z eus c'hoaz tud, hag a zo stag o c'halon ouz madou ar bedman, evel ar brennig ouz kerreg an ôd, dre ma 'z eus tud hag a gred eo red kaout aour da ruilha, evit beza eurus. Evit-se m'oarvat, pennher ar C'houec'h fourn, a vir ouzin karantez e verc'h Lizig ; hirio zoken, en deus lavaret d'in trumm, e rankan sevel eur vilin, evit daouhanteri va buhez, gant hini e verc'h. En aner ; ne ouezan ket c'hoaz, e pelec'h eman ar mèn kenta. Koll a ran va nerz-kalon, rak, ma foan a zo dister, ha dreist holl va yalc'h a zo goullou ; ne jom siouaz ganen, goude troi va godellou war an tu eneb, nemed pemzek skoed ha tri ugent.

— Gwir eo, va mabig, met krog hep marc'hata er stur ; goulenn skoazell da amezeien, hag e arrui e penn da labour. Rak an oll e Breiz, gwazed ha merc'hed, bras ha bihan, a vezo laouen o tigas pep hini e ven ; an holl vansonerien, a zo o rei brud d'hor c'horn-bro, gant o orz hag o c'hizell, ne varc'hatint ket, evit rei dit harp ha sikour ; rak em amzer d'in pa veze meneg, da zavel eun ti d'ar paour, eun iliz d'ar zent, eun tour pe eun ti-skol d'ar barrez, dre vi-

lierou eo, e kinnige an dud, o foan hag o feadra ; chom a ra atao brud war o lerc'h, a dreuz ar c'hant-vejou ; goulennit testeni digant an ilizou meur, digant touriou Sant Kaourintin ha dre Vreiz a-bez. Beteg ar brezelour breizad, ar Gwesklen, o veza bet harluet gant e enebourien, e kreiz tenvalijenn e brizon a zisklerias, ne oa ket eur vreizadez o c'houzout nesa, ha ne vije ket laouen o rei eur gigellad evit e zasprena ! Rak-se kemerit fizians, ma mab.

— Ya, ma eontr, kaer e oa beva, e Breiz en o amzer, met eur pennad-zo, n'eus mui an hevelep karantez en hor bro ; kalon an nesa, a zo deut da veza yen sklask, d'an deiz hirio ; koumoull du a zav etre an amezeien zoken ; an Aotrou Doue, ne deu ket ken da veachi dre aman, evel gwechall gant e vignon sant Per. O amzer dremenet ! Peur e teuo endro ?

— Fazia res, ma Lommig kêz ; chom a ra c'hoaz, a walc'h a had breizad hag a c'hoëll kristen. Te, da unan, a zo eur skouer d'an holl ; kavet em eus en dro-man, an hini a c'hedan mil bell-zo ; me da zikouro e peb amzer ; peb galloud a-roan dit. Kemer va gwialenn, hanter zrebet gant an amzeriou, ha gant he urz, e c'helli, gouestadik, sevel da vilin, kaer, met dereat, en eur zelc'her sonj euz ar c'hrenn-lavar.

Kalon an den a zo c'hoantus,

P'he deus bet gwenn e c'houlenn rus !

Da vestrezik Lizig, a ranno ganez, poaniou ha levenez he c'halon ; o taou e teuoc'h da veza skouer ar vro, rak-se kendalc'h va mab !...

Eur miz goude, epad ma nije, eskell gwenn, milin ar C'houec'h fourn, gant kant tro ar munud, e voe benniget eured Lommig ha Lizig, e kreiz ar brasa levenez. Ar re ne nac'hont na Doue nag o bro a dro mat an traou ganto, ato !

M'hen asur d'eoc'h, mar bevan ugent vloaz ac'han, e vezin laouen o tont da gonta d'eoc'h fin va istor.

Beg-ar-Raz, 18-1-28.

C. C. C.

Kenteliou var al labour-douar

Panez ha karotez

Ar panez a gar an douar pounner ha fetis ; en douar skanv eo gwelloc'h hada karotez.

Roet e vezo d'ezo an temps a vez roet d'ar rabez, da lavaret eo :

20 karrad teil.

300 lur super pe gaoc'h-houarn.

100 lur potas klorek.

100 lur azot soudek. .

Pe c'hoaz 300 lur wano graet gand ar penn-tiegez, evel hon eus lavaret kentoc'h.

Evid ar panez, koulz hag evid ar rabez, e vezo troet doun an douar ha kempennet a-zoare, rastellet zoken, a-wechou ; ne aliomp den d'hen ober kouls-goude, met red e vezo freuza ha krana [roulouerat] an douar, diou pe deir gwech.

Arabad eo hada re abred ar panez ; war va meno, ar gwella koulz d'hen ober eo miz ebrel.

Ar gouennou panez

Ar panez hir. — Had ar ouenn banez-ze eo a vez hadet peurliesea ; an had panez dibabet e Brest, gand an A. Bihan, a zo eur peuz-gouenn [*sous-race*] vat anezo.

Panez ar Forest. — Ar re-man a zo eur peuz-gouenn ivez eus ar panez hir.

Ar panez hir penn kleuz. — Er panez-ze, an deliou e lec'h beza, war eun uhelenn, a zo e kreiz eun toul-lig, war benn ar c'hwizienn ; ken hir hag ar panez all eo panez ar ouenn-ze ; met tefoc'h int ha n'eus ket founusoc'h egeto.

Ar panez hanter hir a Wernesey. — Eur ouenn vat tre, berroc'h eged ar re all hag eo, marteze, ar ouenn wella da c'hounit.

Evel m'hon eus lavaret, eur wech kempennet mat an douar, ar panez a vez hadet gand an haderez, evel ar rabez; pemp santimetr ha daou ugent a vezo lezet etre ar roudennoù; 10 pe 12 lur had a vezo red lakat e pep dervez arat.

Pell e vez ar panez o kréski, er penn kenta; dioc'htu ma vezo gwelet ar roudennoù o c'hlasvezi e vezo mall o c'houennat pe gand an franch pe gand ar c'houennerez dre gezeg.

Rouesaet e vez ar panez pa vezont teir deliennet, en eur lezel eun troatad (30 santimetr), etre pep hini, evel evid ar rabez; red eo o rouesaat gand evez.

Diou wech all c'hoaz e vezo c'houennet ar panez; mar d'int hadet a-roudennoù, ne vo ket kement-se a zale oc'h ober ar c'houennerez gand an franch.

Atao, koulz lavaret, e vez dastumet ar strev-panez da rei d'ar chatal, evel re ar rabez. Eun dra fall eo ha kement-se a vir ouz ar gwrizioù da greski. An deliou panez koulskoude a zo eur boued mat kenan hag a dalv kement hag ar gwrizioù; mat eo o dastum, met red eo hen ober, an diwezata, ar gwella.

Diaes ha labourus eo tenna ar panez; koulskoude mar d'int hadet a roudennoù ne vezo ket ker poanius; pa vezo kavet eur ouenn banez, o devezo o fenn er mêz eus an douar, ne vezo ket diaesoc'h o zenna eget tenna ar garotez.

Ar panez ne vezont ket tennet holl, en eun taol, evel ar rabez pe ar garotez; tennet e vezont anebeudou rak krenv int ouz ar skourn ha dizec'ha a reont er mêz eus an douar.

Ar garotez n'int ket koulz d'ar chatal hag ar panez, met ne deuont ket da ger ker, ken nebeut..

An douar skanv ha trezok eo an hini a blij d'ezo ha pa blij o douar d'ezo e roont eostou ker founnus pe founusoc'h eged ar rabez.

Ar gouennoù garotez

Ar garotez gwenn, glas o fennou. Ar ouenn-ze eo an hini a ro ar gwella eostou; an hanter anezo, pe dost, a zo er mêz eus an douar; aes int evelse da denna.

Karotez dibabet Orthes; berroc'hik eged ar re all; tefoc'h ha dounoc'h en douar; eur ouenn vat tre ivez.

Ar garotez melen; darn a lavar int magusoc'h eged ar re wenn; n'ouzoun ket; ar pezh a ouezan eo n'int ket ker puilh.

Karotez ruz Sant Valery a vez gounezet, a-wechou, evid ar chatal ha dreist holl evid an dud.

Tempset e vez an douar d'ar garotez evel d'ar rabez ha d'ar panez.

Ar gwella miz da hada garotez eo miz ebrel; ar gwella zoken eo gortoz hanter ebrel a-raok hen ober; gellout a raer hada garotez c'hoaz, zoken, e deizioù kenta miz mezeven; met, arabad neuze gortoz eun eost ker puilh anezo.

Hada ranker ar garotez gand an haderez, evel ar rabez; 45 santimetr a vezo lezet etre pep roudenad; tri pe bevar lur had, dre zervez arat, a vezo red hag a-walc'h.

C'houennat a vezo graet ar garotez evel ar rabez hag ar panez; arabad ken nebeud ankounac'haat d'o rouesaat; eun troatad, war ar rouden, etre pep hini n'eo ket re.

Ar strev garotez a zo eur boued mat d'ar chatal; met arabad eo o c'hutuilh re abred.

Ar garotez n'int ket ker kizidik ouz ar skourn hag ar rabez; koulskoude n'eo ket mat o lezel, eur wech tennet, war an douar, na dre ar skourn, na dre ar reo. Mat e vezo ivez o golei gant gouzer, ma o lezer er mêz.

Olier CHEVILLOTTE.

Yann an dichans

Yann an dichans, n'hen anavezit ket, lennerien ?

— Nann ! hag a be lec'h e rafemp ?

— A be lec'h ? Asa 'ta ! pa'z eo Yann an hini a anavezit, n'oarvat, ar gwella en ho parrez, marteze e tlefen lavaret en ho karter pe zoken en ho tiegez. N'emaoc'h ket heb e anaout, pegwir e vevit bemdez an eil e serr egile ; ha ma rofen d'eoc'h hepken eun tamm doare anezan, ne vijec'h ket nec'het evit kaout e hano ha prena d'in va muzellou : « A-walc'h am eus klevet, eme c'houi ! Emaoun ganti ! Yann an dichans ! Ya sur, hen anaout mat a ran hag end-eün edon bremaik o varvailhat gantan ! »

Yann an dichans, e gwirionez, dre holl eo anavezit rak dre holl her gweler hag her c'hlever. Eun diaoul a zen pe eur paour kez a spered, siouaz ! Evel a geroch, eo. War an douar, n'en deus ket, diouz e glevet, eun tamm chans gant netra. Met penaos en dije, pa dlefe lavaret ken alies ha bep tro : Dre va faot, dre va brasa faot ! Unan a zaou a c'hoarvez gantan hep mank : pe ne anavez ket an tu mat da gemeret an traou pe ne gompren ket eur siseurt e kement a zell outan eus a dost pe eus a bell.

Nann ! er bed, an traou ne deont ket en dro, evel ma karje. Pell ac'hano zoken. Ha ma vije Yann ar Mestr bras, ne vije ket pell sûr a-walc'h evit lakat eur bern traou, mesk ha mesk, war zigarez digas en o zouez eun tamm urz.

Ma kouez glao : « Na pebez dichans warnon, emezan. Set' aman avat hag a zigaso gwellaenn em-divesker paour, krog ar remm enno ! Na falla amzer vreïn, gouest hepken da vaga klenvejou ! » Ma sko an heol a gign : « Dichans adarre ! a lavar Yann. Fallakr a heol o klask affer evelse ouz va fenn dis-

to, moal evel rutaenn. Bremaik gand eur c'hoz taol heol, e vezo bouedenn va empenn a-bez o virvi. »

Mar bez an amzer etre daou, ne deo nemet gwasoc'h c'hoaz evit Yann. Evit ober e dro-vale pemdeziek goude lein, petra da gemeret ? E benn-baz kizellet ker koant, pe e zisc'h'laouer dislivet, e gamalad koz ? An dibab n'eo ket eas, rak bep wech, en hevel tro, Yann a gouez warnan eun dichans, eun dichans ken divalo, ma sav gantan keuz re ziwezat da veza kemeret an eil e lec'h beza kemeret egile.

Evelse eman dalc'hmat an traou o c'hoari outan war an tu eneb : hed-a-hed e vuhez, n'en deus nemet koll war goll, ha dichans war zichans. War an hent-chou o unan, n'eus ket eur c'horn tro hag a vije grêt mat dioutan.

Ha petra 'ra neuze, pa gouez warnan eun dichans ? Petra ? Eun all marteze a c'hellfe c'hoarzin leiz e gov ouspenn eur wech... Met Yann ! Yann ne c'hell nemet egari ha kounnari gwasoc'h gwaz enep Doue hag eneb an dud.

Eun dervez Yann en devoa laket en e benn karga eur varrikenn, ha, gant ar zonj se war e spered, e ya da gerc'hat eur founilh pe eun trezer. Ac'hanta ! Ha n'oa ket kemont se kregi en e labour dre ar penn mat ? Eo, a dra zür. Hogen evit kenderc'hel, Yann en em gemeras falloch. Ar founilh gantan etre e zaouarn, sellet ha sellet c'hoaz a rea outan, dre zindan, divar c'horre... ha pa ne lavare ger ar benveg mut, Yann ne jomas ket pelloc'h da nec'hi. Dao ! ha setu an trezer, nann e toull ar varrikenn, met war an toull : ar c'har d'an nec'h hag ar c'henou ledan da c'helei ar bount. Ha Yann tapa peg en eur picher, e garga, ha, gand evez en aon da goll eur berad, skuilh ar picherad gwin dre ar gorzenn... Allaz ! allaz ! n'eo ket ar pez a c'hoantae Yann eo a c'hoarvezas ! Na pebez dichans, gwasoc'h eget biskoaz ! Ar gwin ne dea tamm ebet er varrikenn, met diwarni

koueza a rea d'an douar; hag ar pezh a vije bet an evach prisiusa ne oa mui nemet poulladou ruz. Ha Yann, savet ar gwad d'e benn, da gounnari ha da langachat a eneb ar founilh fall hag ar barazer falloc'h en devoa her grêt.

Lakit stoup-en ho tiskouarn, va zudou, ha ne vezoc'h na bouzaret na gwa'l skoueriet gant malloziou Yann an divezet !...

« Kea gand an diaoul diwar va zro, benveg didalvez. Koll-danvez ! » Ha var lere'h ar picher, grêt gantan e genta ha diweza nijadenn, Yann a stlapas ouz ar voger an trezer milliget. N'eo ket ar vein eo a frailhas ; an trezer eo a faoutas, ha kement, ma kouezas e tammou, evel m'oa kouezet en e raog ar picher bruzunet.

Hag ar barazer, en devoa grêt ha gwerzet seurt ijin fall, a dape war e gein malloziou ifern ha var e benn hanoiou laer : « Boued ar groug ! Darzod fallakr !... » ha me oar...

Evidon-me, en em gavet eno, dres war an taol, chom a rean e tal an or, hep kredi mont nag arak nag adrenv ; gand aon da veza flemmet gand ar gerioù divalo ne c'hellent na tiza na gloaza ar barazer, ha muioc'h gand aon da veza war hent an tammou trezer a c'hellje beza c'hoaz strinket pelloc'h. Ne greden ket lavaret grik. Ne greden ket zoken mouse'hoarzin. Em diabarz avat, ar sonjou a ruilhe, hag e lavaren d'in va unan, mantret net :

— Paour kez Yann, evit hirio, eman divouedet mat e benn pe trellet e zaoulagad gand an evachou. Sot eo da staga pe leun da ruilha. Petra 'n diaoul ! Emichans evit ober labour vat gand e founilh n'en devoa nemet e lakat war an tu mat... ha, ma n'oa ket gouest da anaout an hini mat diouz an hini fall, n'en devoa nemet kemeret kuzul e poent ! »

Ne dean ket evit-se da lavaret : « Yann va mignon, an trezer, evel eur c'halz a draoù all, ret eo e gemeret dre ar penn mat ! » N'oa ket ar mare da rei

aliou : n'edon ket e chal e vije kailharet d'in va fol-tred ha c'hoant ebet n'em boa da glevet gourc'hemen-nou ha n'oant ket gounezet ganen. Trei a rajen war va zeulioù, ha me, didrouz, da skampa kwit ac'hano. « Ware'hoaz, emeve, e rin ar gefridi am digase aman hirio ! »

Ha war an hent, en eur bellât diouz ti Yann, ne oan ket evit ankounac'hat an daolenn souezus am oa gwelet.

Eus an daolenn-ze, eur gentel dalvoudus a oa da denna.

Aman hag a-hont, kaout a reer hiniennou ha ne baouezont da c'hrozmolat enep Doue, dre ma ne ya ket an traou war o meno evel ma tlefent mont er bed. Ha n'int ket ar re ze breudeur pe gendirvi da Yann an dichans ? N'eo ket ar bed eo a zo bet grêt fall : e grouer, an Aotrou Doue, en deus laket ennau kement a oa ret...ha p'en deus furmet spered ha kalon an den, n'en deus ket kennebeut grêt fall e labour — Hogen an dud o-unan eo n'ouzont ket ober implij vat nag eus o spered nag eus o c'halon nag eus o c'horf nag eus an traou krouet ; ha ne falvez ket ganto goulenn ouz Doue an doare da denna talvoudegez anezo.

Na pegen eas e vije koulskoude ! Ar reolenn a bep tra, merket eo bet gant Doue en e c'hourc'hemen-nou, ha ma teuje pep den d'o heul a-benn-da-benn, pep den en dije an doare ar gwella da implijout an dud hag an traou, hag ar bed neuze ne yafe ket falloc'h.

Allaz ! niverus eo an teileien hag a laka d'an nec'h korzenn an trezer hag a en em gemer ouz Doue pe ouz an dud all, pa welont labour souezus o sotonu Allo 'ta ! e lec'h tamall da Zoue pe d'an nesa, lakit ho trezer war an tu all ha kemerit pep tra evel dan dre ar penn mat.

Evelse e ra kement hini en deus eun tammig spered hag eun tammig imor vat.

J. R.

Pajennad Breuriez-Veur ar Brezoneg

Trubuilhou ar seiz paotr yaouank, pezh-c'hoari farsus e daou arvest, gant Loeiz ar Floc'h, Roazon, ti-moulerez an « Ouest-Eclair ».

Eur pezh-c'hoari fraez eo heman, aes-tre ar skoulm-dis-koulm anezan: seiz paotr yaouank a deu, da genta lerc'h-ouzh-lerc'h, da c'houlenn eur plac'h ha, goude-ze a-gevret, da gaout peb a zac'h diganti. E-skeud ar marvailhig-se e tispleg Loeiz ar Floc'h eun daolenn gwirion ha beo eus techou fall pep stad a vuhez: tech an dud a vor, ar vez-venti, tech an dud a genwerz ar c'hoant d'an archant da gas bepred o stalig war well, tech an dud a garg, heulia ar gouarnamant en e spered digristen, tech ar gantreerien d'ar broiou-krec'h, trei kein d'ar brezoneg ha da Vreiz, tech an dud diwar ar maez, beza eun tammig re lent hag abaf.

Evel oberennou all Loeiz ar Floc'h houman a zo skrivet en eur yez Leon yac'h, pinvidik ha saourek-kenan. Nemet renket en deus he rei da voula d'eur « vilin-veur » a c'halle-gach na ra ket nemeur a van pe voulet reiz pe « zistri-pet » e ve hor brezoneg. D'ar « vilin » ha n'eo ket da Loeiz ar Floc'h, pa zav skridou ker reiz evid hor c'hens-trivadegou (concours), e tamallomp ar faziadennoù da heul. Setu diwar o fenn eun nebeut evezadennoù, kement hag eeuna ar skrivagnerien yaouank.

**

1° Roll an daou-boent e brezoneg eo merka *disrann* etre diou vogalenn. Loeiz ar Floc'h her goar ervat hag a skriv reiz-tre gand an daou-boent *roit* pajenn 13, *ne zalein ket* pajenn 16, *eürus* pajenn 16, *kasäus* pajenn 51. Ar mouler avat, pa na oar ket ar reolenn, en deus lakaet aman hag ahont an daou-boent war vogalennou n'int tamm eb-t *disrann* diouz re-all: *rei*, *distrei*, *kein*, *roio*, *foeta*, *boeson*, hag all, aes eo gouzout, a dleer skriva hep daou-boent.

2° Roll ar virgulenn-grec'h (apostrophe) eo derc'hel

lec'h eur vogalenn waskedet (élidee): *ma'z oc'h* evit *ma ez oc'h*, gand an *e* waskedet; hogen *ne doun, mar deo* (aman neus ket a vogalenn waskedet).

3° Skriva *e* « son » (à lui), *he* « son » (à elle), *hon* « notre », *ho, hoc'h* « votre », *o* « leur »; ha, da heul, *he deus, hon eus, hoc'h eus, o deus* eus ar verb *am eus*.

4° Diwar-benn ar c'hemma lizerennou (mutations). Skriva *itron vras*, hogen *itronezed bras* (evel *mamm vat, mammou mat*). Goude *tri, pevar, nao* kemma *k, p* ha *t e c'h, f* ha *z (tri zra, pevar zroad, nao fenn)*. Ar c'hiz-se, heuliet peurvuia e Kerne, eo ar gosa hag ar reisa ivez.

5° Diwall da lakaat gwregel (féminin) hanoü-zo, war zigarez e teu alies, — dre fazi, — ar ger *vat* war o lerc'h: *trouz, brud, implij, c'hoari, labour* a zo gourel (masculin) daoust ma stager outo alies ar ger *vat*.

6° Arabad ober gand *ez*, rann-verb-kadarnaat (particule affirmative), er frazennoù-nac'h (phrases négatives). E lec'h *n'ez a, n'ez'in* skriva *ne da, ne din*. Arabat kennebeut trouc'ha *ez* dre an hanter: skriva *ez a, ez afe* ha *nek e za, e zafe*.

7° Ne dleer ket ober bepred gand *en eur* dirag an hano-verb (infinitif). Heman e brezoneg a zo eur gwir hano, a hell kemer dirazan, evel an hanoü all, an holl araogennoù (prépositions), da skouer: *leunia e yalc'h* dre *zimezi d'eur plac'h pinvidik* ha *nek e en eur zimezi. En eur* a verk hepken daou dra graet war eun dro: *lenn en eur vale*.

8° En em ziwall d'ober gand an dro-frazenn c'hallek er frazennoù-suj (subordonnées): *E sonj d'ez euz oun eun druilhenn*, ha *nek e sonj d'ez euz me a zo...*

An ali a roomp d'an holl batroniezou ha skoliou da brena ha da c'hoari ar pezh nevez. Ouspenn m'eo aes ha farsus ez eo kentelius eus ar c'henta.

Ar Sekretour,

F. VALLEE.

Kevrenn ar Vugale

Dacu c'houlenn all evit kenstrivadeg « *Sent ar Vro* ».

I. — Displegit en 20 pe 25 linenn d'an hirra:

- 1) Buhez sant Herve
- 2) Buhez sant Gwennole.

II. — Pere eo, hervez ho meno, ar c'houec'h sant breizad braša, dre al labour a rejont e touez o c'henvroiz?

Paotr e varo berr ha paotr e varo hir

Yvonig a zo eur paotrig koant hag en devezo pemp bloaz bremaik pa deuo ar bleun er skao. Divorfil eo dreist, n'hel lavar d'eoc'h, lemm e lagad ha lemm deod. Entent a ra penn-da-benn ar marvailhou a ra dirazan an dud vras ken etrezo. Rak-se, e dad, bep wech ma teu unan bennak, en ti, a ra da Yvonig mont er-maez da c'hoari.

En deiz all edo lein meurlarjez. Kerent hag amezeien a oa bodet eun ugent bennak. An tad a reas d'an holl pignat war-laez. Hag e lavaras da Yvonig: « Te, pot, a jomo d'an traon da zebri da lein. N'eo ket c'hoaz hir a-walc'h da varo da zont e touez ar re vras. »

Yvonig a oa tenval zac'h e benn. Nemet en desped d'ezan n'edo ken o tebri e lein.

Rufig, ar c'haz bihan marellet du, gwenn ha melen, a dosteas gouestad ouz Yvonig. Chouchet e skouarn, tortet e gein ha sounn e lost, e teuas da floura ar pôtrig. Yvonig, finv ennan, a strinkas Ruflig kwit gant eun taol dourn. Ar c'haz a zistroas a-nevez gant eun aer ken devot ha tintin Soaz pa vez o lavaret he Rozera. Rei a reas eun taol lagad da Yvonig ha daou d'an tamm kig rost edo heman o vont da zebri.

Yvonig a droas krenn war-du Ruflig: « Te, emezan, kerz da zebri war-laez gant ar re vras. Te, da vihana, a zo hir a-walc'h da varo ».

Pegement ar bizad ?

N'eus ket gwall bellou, e tremenas an dramañ e Lesneven. Eur vaouez, — unan deo, deo, bugale, he divoc'h ruz glaou hag he fri ker ruz hag all, he daoulagad dispourbellet, he bleo fuilhet, he c'hoef ganti a dreuz evel ma vefe bet laketañ gand ar forc'h, — mat ar vaouez-se a oa oc'h ober krampoez war ar blasenn, demdost d'an iliz, deiz ar foar vras. He rozell hag he spanell a yae en dro hag ar bern a greske buan: krampoez brao, flour, melen, bouk ha druz, ken a deue an dour er genou netra nemet ouz o gwelout. Ha setu ma tosteas eur c'houer eus Tregaranteg pe Blouzeniel, eur pot, fin mar doa unan. Naon a oa savet gantan hag en doa grêt e zonz da gaout e lein marc'had-mat.

— Pegement ar bizad krampoez ganeoc'h maouez ?

— Ar bizad krampoez ? eme ar grampoezerez, souezet maro, ken a jomas he rozell ganti a dreuz war he fillig.

— Ya, ar bizad krampoez, eme Yann gouer, pegement ar bizad krampoez ? hag e tiskoueze e viz yod.

— Setu aman, a zonzas ar vaouez, eur paour kez den ha n'en deus ket a-walc'h, a ! emezi d'ezan, priz ar bizad eo priz ar grampoezenn : daou wenneg.

— Delit, maouez, setu aman daou wenneg; ganen-me eman ar c'hiz da baea a-raok.

Hag hen ha sanko e viz yod er c'hrampoez doun, doun, betek strad ar bern ha kas gantan ar bern a-bez ha yao kwit gand... e vizad a zaou wenneg.

MELEGAN.

DIVINADENNOÙ

I. — Hirio tri vevel ar Gergompez a zo libr o zri. Peñt e vezint a nevez libr o zri en hevelep dervez pe n'en deus ar c'henta nemet eun dervez libr war 12, a neil unan war 15 hag an trede unan war 30?

Digaset gant R. Eozennou, Gwitalmez.

II. — Petra zo red, tud fidel

Ouspenn eur pec'hed marvel
Evit koueza en ifern?

Digaset gant Fanchig Lukas, Lesneven.

III. — Uhel uhel ober

N'en deus na doare ti na doare moger,
Na doare den ouz e ober.

Digaset gant A. Kerouanton, Lanhouarne.

IV. — Eun tad en devoa roet 100 skoed d'e vab da brena 100 aneval: denved saout ha kezeg. Ped aneval a c'hello hen prena eus pep seurt en eur lakât 6 real e pep penn-danvad, 5 skoed e pep bioc'h ha 30 lur e pep loen?

Digaset gant Yann Omnès, Guisseny.

V. — Lakat kensonnennoù « des consonnes », e lec'h ar c'hroaziou:

a † ††e†o†e† †a† a† ††ei†
a †o ††eu† †a ††oa† † †††††

Digaset gant F. Guillou, Brèst.

Aliou. — I. En eil divinadenn miz C'houevrer ez eus pevar ger da gaout hag a c'heller da lenn ken aes eus an nec'h d'an traou evel eus a gleiz da zehou.

II Digas respontchou tri miz kenta ar bloaz a benn an 20 a Miz Meurz da zivezata da:

M. Guillou, vicaire à Plouider, par Lesneven.

Y Ddraig Goch

Y Ddraig Goch (an Aerouant ruz), kannad « Kevrenn Vroadel » Bro-Gembre (Pays de Galles), rener H. R. Jones, Rheidol Terrace, Aberystwyth; koumanant-bloaz evit Bretz eun hanter-gurunenn (etre-daouzek ha pemzek lur diouz teur an arc'hant).

Greomp eur sell, d'ar red, mar kirit, er miz-man, war niverenn *Y Ddraig Goch*, enni eun daolenn eus al labouriou a zo bet kaset da benn e 1927 gant *Plaid Genedlaethol* « Kevrenn Vroadel » bro-Gembre.

— « Kerzout-dr'ist war wellat hon eus graet e-pad 1927, emez. Dalc'het ez eus dek bodadeg ha c'houec'h-ugent (130). hep lakaat e-barz « Skol-hanv » (kendalc'h bras a studi) Llangollen. Eur c'hemend-all hor bije gallet ober-ouspenn paneved ar mizou, rak dibaouez e figoueze ar goulennou, ar pezh a ziskouez eman spered ar Vro o trei a-du ganeomp. »

Savet ez eus a-benn breman c'houec'h kuzul-strollad e kêriou bras ha pastelloù-bro, naontek strollad aman hag ahont ha pevar strollad er skoliou-meur (universités).

War griski ez a an izili; merc'hed dreist-hol a zigouez stank. Unan eus an izili, an aoutrou Williams, en deus tizet dont da guzulier-ti-kêr e Caernarvon, penna kêr Kembre an hanternoz. A-hend-all, skolidi ar skoliou-meur, deut da izili, a ra kalz a vad dre eeuna ha reizha ar bodadegou nag ober enno displegadennou.

Ar meur, 3 a c'henver, e voe dalc'het en Aberystwyth eur vodadenn eus Kuzul ar renerien. Divizet e voe e vije stourmet da c'hounit tachenn c'hoaz er c'huzuliu-ti-kêr, hanvet e voe danveziou-kannaded a-benn ar votadeg nesa ha savet roll al labouriou evid ar « Skol-hanv » a vo graet hevlene e Llandeilo.

Gant levezon ar « Gevrenn Vroadel » e teu ar c'huzuliu-ti-kêr da gemer mui-ouz-mui ar c'hembraeg, e-lec'h ar saozneg, da yez o breutadegou (discussions) hag o skridou-danevell (comptes-rendus). Kêriou Llanrwst ha Glaslyn eo ar re ziweza-deut d'ar pal-ze.

Eur wech advrezonekaet, e teuont dicuboc'h diouz ar politikerezh ha gwelloc'h da welout ha da harpa mad ar Vro. Emaint o paouez en em glevout etre kuzuliu-ti-kêr

evit stourm ouz kêriou bras Bro-Zaoz a garfe kanou-
c'hella d'o distrei evid o ezommou o-unan doureier han-
ternoz Kembre, lennou ha stêriou. Ganto ez afe, war eun
dro, kaerder ar Vro hag he frouezusted.

E dibenn ar gelaouenn e welomp reoladur-labour an
izili. Striz eo diwar-benn en em zisranna diouz pep ke-
vrenn a bolitikerez saoz, ne vern a be liou e vijent. Neb
a zeu da ezel a renk ober al le da drei kein d'ar c'he-
vrennou-ze evid en em rei en holl da zilvidigez ha da vad
ar Vro.

D'an holl Vreiziz gouest da lenn kembraeg e roomp ali
da goumananti d'an *Draig Goch*, rener H. R. Jones, Rhei-
dol Terrace Aberystwyth, bro-Gembre (Pays de Galles).
Kinnig a reont digas ne vern da be vro eus ar bed ar
gelaouenn e-pad eur bloavez evid eun hanter-gurunenn
(a dle ober nebeutoc'h eget pemzek lur gant talvoudegez
an arc'hant saoz breman). N'eo ket re ger an holl, hag
evid ar-pemzek lur-ze ho pefe kenteliou ha skoueriou-
mat a-vern.

Ar Secretour,
F. Vallée.

Goulennit e ti ar marc'hadour

ar Zoavon

e galleg « Le Plus Chic »

Hennez eo ar gwella!

Gofelia dre vras an alar BRABANT dispar, ken anavezet

L'«mietteuse»

e gwirionez
Rouanez
an eler

E. BELBÉOCH, Ijinaour
Teuzer-Mekamker
e L A N D E R N E

Eua doare hepken hag hen ar c'hrenva; 120, 135, 145 ha 155 kilogr.

ARREBEURI. - Pezion-arrebeuri, ar re vras, ar re greuva, ar re gwella marc'had
a vez Kavet e ti VICAIRE-LEVEC

Marc'hadour-arrebeuri

105, straed Jean-Jaurès, (ar Ru Paris gwechall) BREST

Dioullit mat : n° 105 a livaran, ha neket eun ti all eo!
Medalenn-aoz e Diskouezadeg « Arts Décoratifs » Paris 1925

Pezion-arrebeuri a bep seurt en akajoù, kraon, dero. Stal vras evid an
arrebeuri giz-Vreiz Gweleou houarn ha kouevr Gloan, matalasennou,
plun, pallennoù, meleziourioù. Arrebeuri kerez gwarniset a-razo evid an
dud diwar ar maez, Kaset e vezint evit netra d'ho ti dre girri-dre-dan.

*N'achetez pas de meubles
avant d'avoir visité la*

GRANDE FABRIQUE DE MEUBLES
Bretons, Modernes, Louis XVI et Anciens

— MAISON —

Louis QUÉMÉNEUR

Fondée en 1905

Sculpteur breton

Téléph. 8-81

Grand choix de Salles à manger
et Chambres à coucher
en tous genres

Meubles à l'usage de la campagne

Magasins de vente et d'exposition :

37, rue Louis-Pasteur, BREST

Usines à Saint-Pierre-Quilbignon

Une visite s'impose

Tud an ti a oar brezoneg.

Livraison par camion-auto.

Hangars agricoles métalliques

Charpentes métalliques
Ponts en fer
Tour

Serrurerie d'Art
Toutes pièces forgées
et estampées.

J. BERTHOMIER

Constructeur

90, rue Jean-Jaurès, BREST Tél. 2-75

Fermetures de magasins
Persiennes en fer
Grilles articulées

Monte-charges et monte-plats
Représentant de la Maison
Jaquesnet et Mesnet, Paris.

Silos métalliques
à fourrages « Gautier »
Représentant des Ateliers et Fonderies
Gustin fils, Paris.

Tous projets et devis gratuits sur demande.

Quincaillerie HAUTIN

(Maison fondée en 1880)

Louis BERTHELOT
SUCCESSEUR

102, rue Jean Jaurès et rue Saint-Martin

Téléphone 1-86

BREST (FINISTÈRE)

R. C. Brest 5888

Grand choix d'appareils de Chauffage

Articles de Ménage - Eclairage - Articles de Bâtiment

Toiles cirées et Nappes

*N'achetez pas de meubles
avant d'avoir visité la*

GRANDE FABRIQUE DE MEUBLES

Bretons, Modernes, Louis XVI et Anciens

— MAISON —

Louis QUÉMÉNEUR

Fondée en 1905

Sculpteur breton

Téléph. 8-81

Grand choix de Salles à manger
et Chambres à coucher
en tous genres

Meubles à l'usage de la campagne.

Magasins de vente et d'exposition :

37, rue Louis-Pasteur, BREST

Usines à Saint-Pierre-Quilbignon

Une visite s'impose

Tud an ti a oar brezoneg.

Livraison par camion-auto.

Hangars agricoles métalliques

Charpentes métalliques
Ponts en fer
Tour

Serrurerie d'Art
Toutes pièces forgées
et estampées.

J. BERTHOMIER

Constructeur

90, rue Jean-Jaurès, BREST Tél. 2-75

Fermetures de magasins
Persiennes en fer
Grilles articulées

Monte-charges et monte-plats
Représentant de la Maison
Jaquesnet et Mesnet, Paris.

Silos métalliques
à fourrages « Gautier »

Représentant des Ateliers et Fonderies
Gustin fils, Paris.

Tous projets et devis gratuits sur demande.

Quineauterie HAUTIN

(Maison fondée en 1880)

Louis BERTHELOT

SUCCESEUR

102, rue Jean Jaurès et rue Saint-Martin

Téléphone 1-86

BREST (FINISTÈRE)

R. C. Brest 9848

Grand choix d'appareils de Chauffage

Articles de Ménage - Éclairage - Articles de Bâtiment

Toiles cirées et Nappes

TAOLIT EVEZ MAT !

N'ankounac'hait ket
penaos an **DILHAJOU**

evit GOAZED, PAOTRED YAOUANK ha BUGALE
ar re Wella, ar re Gwella-Marc'had
:- a vez gwerzet :-

Aux ELEGANTS

80, ru Siam, BREST (Gwechall ti LIVENAIS)

Ti a fizians ha brudet mat

EUN DISKEN-BRIZ a 7 % a vez roet d'ar Familhou niverus ha d'ar
zoudarded mac'haret er brezel

Hadou potach ha brouskon, hadou bleunioù

Hadou dibadet eus ar gwella tiez

TI A. HUON

Savet e 1840

L. AUDREN, DEUT WAR E LERC'H

13, Straed Siam — BREST

Téleg. AUDREN-GRAINES-BREST

Téléph. 5-35

BINVIU - PESKETA
KERDIN - SIFELL A BEP SEURD

Brezonég en ti

TI A FIZIANS

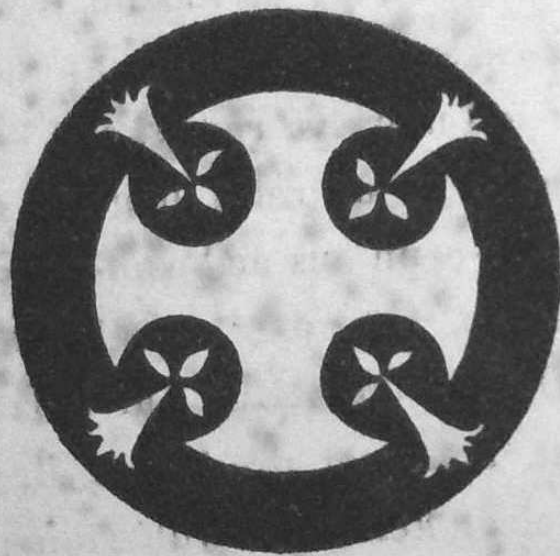
R. C. Brest 49

Klanvourien !

An efedusa eus al louzeier da grenvaat ha da buraat ar gwad eo al louzou diwar iodmor ha raz-eskern. Hogen eus an holl louzeier diwar iodmor ha raz-eskern — stank an niver anezo — ar reisa hag an efedusa dre ma teu war-eeun eus ar bezin-mor hag an eskern fresk eo, hep mar a-wel d'an holl, an **ULMINUCINE MOREUL**, al louzou gal-loudek-dreist, anavezet dre-holl e Breiz hag en deus saveteet kement a vuhezioù prizioù.

Mammou tiegez, ha d'eoc'h bugale blinik, disliw, fall da grenvaat ha diwezat da greski, pe merc'hed diaes d'ezo dont d'o oad-krenn,

Maouezed digouezet gant tro an oad, na droiatit ket da gemer an **ULMINUCINE MOREUL**, aozet gand an D' en Apotikerez **Th. MOREUL**, loreet gand *Akademi ar Medesinerez*, ar pezh a ro testeni war e ouiziegez. Kasit ho kwad, ho skopadennou, ho troaz d'ar *Grande Pharmacie MOREUL, Landerne.*

Feiz ha Breiz a zo pevar real ar pez

BREST, MOULEREZ AR SKRIDOU MAT, 4, STRAED AR C'HASTELL

Ar Merour: F. GEORGELIN.